

PREEK

Gemeente van Jezus Christus, zusters en broeders,

“Het is goed voor jullie dat ik ga,
zegt Jezus zelf!
want als ik niet ga,
...zal de pleitbezorger niet bij jullie komen...”

Hij, de mens, die Johannes, en wij, het licht in de wereld noemen!

De vervulling van de schriften.

Hoe kan het goed zijn dat Hij weggaat?

Is dit niet alsof God zélf zegt:

“Het is beter als ik wegga.”?

We zijn toch volgelingen van Jezus?

We vieren zijn geboorte ieder jaar met kerst.

Luisteren de Mattheus Passion, of Jesus Christ superstar in de Paastijd

Om hem worden we stil op Goede Vrijdag,

en vanwege Hem vieren we het feest van Pasen,

En dan horen we hem nu zélf zeggen dat het beter is dat hij tóch weggaat?

Zo is de kerk sindsdien óók altijd een plek van heimwee naar Jezus gebleven. Alsof we soms het liefst 2000 jaar terug in de tijd zouden gaan. Naar die paar jaren in de eeuwigheid waarin God werkelijk onder de mensen was, Jezus rondliep en vertelde en genas.

Terwijl we ook wel weten,

dat het evangelie zelf geen boodschap is van heimwee naar vroeger,

maar een belofte van hoop voor de toekomst.

Dat wil het Nieuwe Testament zijn. Het Evangelie.

Net zoals een huwelijk (dat is immers ook een ‘testament’, een ‘verbond’) niet de belofte aan elkaar is dat je voor altijd precies dezelfde zult blijven.

Een verbond is er juist om samen de toekomst in te gaan,

samen te kunnen groeien,

wetend dat je zelf, de ander,

en de dingen en de wereld om je heen zullen veranderen op een manier die je nog kent.

Maar in het vertrouwen dat je verbond groot en sterk genoeg is om die veranderingen in jezelf en de ander de ruimte te geven. Om samen afscheid te kunnen nemen van wat eindig is, om te kunnen verwelkomen wat nieuw is.

Een belofte is iets naders dan een contract.

En ook een verbond is iets anders contract.

Zo is het ook met het Evangelie.

Het is niet een tweeduizend jaar oud verhaal dat we tijdens de secularisatie nog maar zo lang mogelijk in ere moeten zien te houden.

Juist door ook vandaag te leven, vertrouwend op de belofte, door te leven in de Geest, eren wij de geschiedenis van God en mens. Wordt het evangelie waar. Als we de Jezus van toe kunnen loslaten, om plaats te maken voor de Geest van Waarheid. Zodat het tijdelijke van Jezus, het tijdelijke van het kerstkind, plaats kan maken voor de eeuwigheid van de Geest.

Dat gebeurt met Hemelvaart. Toen al.

En dat klinkt mooi: Open naar de toekomst, en vol van belofte. Vandaag niet minder dan 2000 jaar geleden. Maar in de kerk willen we vaak juist behouden wat belangrijk is.

Zoals Petrus al doet bij de Verheerlijking op de Berg. Ten overstaan van Mozes, Elia en Jezus zegt hij juist: "Zal ik even drie tenten neerzetten?"

Of van onze schattige kinderen of kleinkinderen zeggen we: bleven ze maar altijd klein. Straks is deze tijd voorbij. Zo ook Jezus leerlingen nu. Hij zegt tegen hen: "6Jullie zijn verdrietig om wat Ik jullie gezegd heb."

Ja, want zijn we niet gewoon bang voor 'verlies', voor het 'afscheid', voor de wetenschap dat de dingen voorbijgaan. Dat we afscheid van mensen moeten nemen. Dat we zelf afscheid moeten nemen van het leven. Dat kerken sluiten.

Als je die gevoelens filosofisch doorvoert, dan blijken we in de ban te zijn van de angst voor onze sterfelijkheid, en zoeken we daarom logischerwijs de onsterfelijkheid.

Daarom lezen we vanmorgen ook Genesis. Het stond niet op het rooster, maar omdat Jezus hier zijn afscheid aankondigt, is het belangrijk ook te lezen hoe al in Genesis blijkt, dat God voor de mens geen 'onsterfelijkheid' voor ogen heeft.

De filosoof en theoloog John D. Caputo benoemt dit scherp in zijn boek Hopeloos Hoopvol. Daarin vergelijkt hij heel treffend onze tijd van moderne wetenschap, en kunstmatige intelligentie, samengevat in de term Genetica, met het bijbelse Genesis.

Beide delen het Latijnse woord 'genus', dat je met 'oorsprong' kunt vertalen.

En juist in Genesis is het verhaal, zegt hij, waarin duidelijk wordt, dat God ons mensen niet als onsterfelijk heeft bedoeld.

(Of onze sterfelijkheid veroorzaakt is door wat de 'zondeval' wordt genoemd, is niet zomaar duidelijk. Caputo constateert in elk geval dat Onsterfelijkheid, geen deel uitmaakt van Gods bedoeling voor de mens.)

Nadat de mens at van de éne boom van kennis van Goed en Kwaad, bewaakte God vervolgens met vlamme zwaarden de toegang tot levensboom. Die boom is niet voor ons!

Maar nu is Genesis, Genetica geworden. Via de wetenschap en eigen kunnen, proberen we toch nog altijd bij die levensboom te komen, en zo eeuwig te kunnen leven. Zodat we nooit afscheid zullen hoeven nemen. Zodat er niets meer 'voorbij' zal gaan.

Wacht even: in de kerk gaat het toch ook om het 'eeuwige leven?'... Daar heeft Jezus het zelf toch over?

Laten we hier ook even bij stil staan.

U deelt vast mijn waarneming dat we in de kerk nooit zullen zeggen dat Jezus 'onsterfelijk' was of is.

Want hij was juist wél sterfelijk. Hij is gestorven. En tóen opgestaan.

Dat is de beweging die je maakt als je deel krijgt aan het eeuwige leven.

Paulus schrijft daar ook over, hoe hij zelf stierf, om op te staan.

Zo is het eeuwige leven van de Bijbel, altijd door de dood heen gegaan. Het is geen superkracht, geen onsterfelijkheid, het is genade, openbaring, Geest.

De vrijheid in de Bijbel, is de bevrijding van slavernij.

Het licht in de bijbel, is het licht in het donker.

De genade van de bijbel, is de vergeving van zonden.

Dus zonder zonden hebben we ook weinig aan genade, heb je weinig in de kerk te zoeken.

Jezus is juist gestorven. Die dood waar we zo bang voor kunnen zijn.

De mens Jezus was net zo sterfelijk als wij.

Het eeuwige leven is iets anders dan onsterfelijkheid, iets anders dan het eindeloos behouden wat je hebt. Dat is niet Gods bedoeling voor de mens.

Zo staat de dood van Jezus, en ook de Hemelvaart van de opgestane Christus, symbool voor het afscheid nemen van wat ons zo dierbaar kan zijn: Zelfs Jezus!

In het vertrouwen van Jezus dat het zelfs beter is als hij ons verlaat.

Want als hij niet vertrekt, kan de Geest van waarheid niet komen, die van Jezus zal getuigen.

Door Jezus los te laten, de Jezus uit het jaar 30 of 35 van onze jaartelling, maken we ruimte voor de Geest van alle tijden.

Laten we daar dan tot slot bij stilstaan.

In vers zeven:, want als ik niet ga zal de pleitbezorger niet bij jullie komen.

We hebben stil gestaan bij het afscheid nemen van Jezus,
maar wat of wie is dan die “pleitbezorger”?

Het griekse woord Parakletos dat er staat, werd in onze lezing vertaald met pleitbezorger. In vers 16 waarin Jezus zegt: Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid.

Twee dingen zijn hier belangrijk: Jezus zal de Vader vragen ‘ons’ een ándere pleitbezorger te geven.
Dus: Jezus zelf, was de eerste.

Ten tweede: Die pleitbezorger wordt genoemd: De Geest van Waarheid.

Wat is die pleitbezorger dan? Is dat dan een soort advocaat?

Ja, dat is lang het beeld geweest: Vaak worden gebeden zo ook afgesloten: Wij vragen dit in Jezus’ naam. Op voorspraak van Jezus, wenden wij ons tot God. Jezus bemiddelt namens ons bij God. Doet een goed woordje voor ons. Helpt de kloof tussen ons zondige mensen en God te overbruggen.

Toch volg ik hier een andere uitleg, aangedragen door een van mijn oud docenten aan de Protestantse Theologische Universiteit, de Nieuw Testamenticus Theo Witkamp, die zich op het Johannes Evangelie heeft toegelegd.

Hij beargumenteert dat van de vier keer waar in de Nieuwe Bijbelvertaling het griekse woord Parakleet met Pleitbezorger is vertaald, dat drie keer eigenlijk niet passend is, omdat die betekenis van advocaat, de juridische betekenis van Parakleet juist heel weinig voorkwam. Bovendien ging het dan om iemand van naam, met een goede status zeg maar, die puur door aanwezigheid de zaak gunstig voor je moest laten verlopen.

Parakleet zou juist beter met ‘helper’, met ‘metgezel’, of zelfs ‘vriend’ vertaald kunnen worden. Iemand die je nabij is. En dáár ligt vanmorgen het accent: Als Jezus ons verlaat, ons alleen laat, stuurt hij toch iets dat ons ‘nabij’ is. Een vriend. Een metgezel.

ik zal de vader vragen jullie een andere metgezel te geven: de Geest van de waarheid.

Zo verschuift hier het perspectief, van ons als 'zondig mens', die zonder 'pleidooi' van Jezus, geen gunst van God waardig zou zijn, naar een intieme scene tussen de opgestane Christus en Jezus' leerlingen: Hij zal ze verlaten, maar ze zullen niet alleen zijn. God wil bij mensen zijn. Als

Geest van Waarheid, die ook nu 2000 jaar later, nog steeds net zo dichtbij ons is als toen.

Een metgezel, die met ons mee gaat, als we over onze heimwee naar Jezus heen kunnen stappen.

Een nabijheid als we ons verlaten voelen.

Een waarheid die misschien niemand wil zien, maar die er toch is.

Want het is die geest van Waarheid, die juist zélf over Jezus zal getuigen, zoals in vers 26 staat.

Net zoals Jezus' leerlingen sindsdien over hem getuigd hebben.

Net zoals wij als kerk vandaag getuigen proberen te zijn.

Met de moed om onze sterfelijkheid en eindigheid onder ogen te komen,

in het vertrouwen dat we tegelijk op wonderbare manier deel zullen mogen hebben aan het eeuwige leven.

Zo maken we tussen hemelvaart en Pinksteren ruimte,

door afscheid te nemen van Jezus van Nazareth,

en open te staan voor de Geest die hij ons zendt.

Amen

LIED: 463:1,2,3,4 en 5 Licht in onze ogen

GEBEDSINTENTIES

VOORBEDEN - STIL GEBED –

God,

We danken voor het leven.

Voor het licht in onze ogen. Voor de adem die ons in en uit gaat. Voor de beweging die ons leven doet. Voor de natuur die is opbloeit deze weken, en die eventjes onze zorgen over het klimaat en milieuvervuiling een beetje dempt.

God, geef ons de ruimte, en de moed, om afscheid te nemen van wat ons dierbaar is. Van alles wat niet voor eeuwig is bedoeld. En open onze ogen voor wat zich nieuw aandient in ons leven. Vaak ongemerkt, soms ongewenst. Help ons te veranderen. Help ons het onderscheid te zien 'afscheid nemen' en 'opgeven'. Voed ons met uw hoop, vertrouwen en liefde.

Want zoveel in onze wereld is bedreigd. We denken deze week aan de mensen in Noord Italië, die na zoveel droogte, nu bedreigd zijn door het hoge water. Wees bij hen met uw ontferming.

We denken aan de mensen in Oekraïne, die wonen in Bachmoet en andere belegerde steden. In niemandsland. Tussen de linies. Wees bij hen met uw ontferming.

Maar vooral God, wees voor ieder mens, een metgezel, een nabije vriend, van wie zich verlaten voelt, ongezien, niet gekend, alleen. Help ons die metgezel te zijn, en ons te laten leiden door uw Geest. Wees hoop, in onze wanhoop, troost in ons verdriet. Hoor ons, en zend uw Geest van waarheid, die ons elkaar weer doet verstaan.

In de stilte God, spreekt ons hart.

-gemeente knielt of blijft zitten-

GEZONGEN ONZE VADER 396B -

Onze Vader die in de hemel zijt,

Uw naam worde geheiligd,

Uw koninkrijk kome,

Uw wil geschiede

op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood

en vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking

maar verlos ons van den boze.

Want van U is het koninkrijk

en de kracht en de heerlijkheid

in eeuwigheid. Amen.

INZAMELING VAN DE GAVEN ONDER ORGELSPEL

- De eerste collecte (rode zak) is bestemd voor pastoraat en eredienst
- De diaconale collecte (groene zak) is voor.....
- De deur collecte is bestemd voor het onderhoud van het monument.

OPDRACHT VAN DE GAVEN

-de kinderen komen terug in de kerk, de gemeente blijft zitten tot zij bij hun ouders zijn-

SLOTLIED (staande gezongen): 670, 1, 2, 3, 6 en 7 Kom Schepper God, o heilige Geest.

ZEGEN

De Heer zegene u en hij behoede u,

De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig

De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.